

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 รับที่ 12679
 วันที่ ๓๑.๑๒.๖๖ เวลา 18.04 น.

ที่ สม ๐๐๐๖/ ๕๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส34610

วันที่ : ๕6372/63

วันที่ : 12 มิ.ย. 63 เวลา : 10:00

เรื่อง ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๗ - ๑๐๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓
 จำนวน ๑๐๐ ชุด

วันที่ 4 มิ.ย. 2563
 เวลา 10.32

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีกล่าวอ้างว่าบุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหาย เพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียน จำนวน ๒ คำร้อง ดังนี้

๑.๑ กรณีนายสุรชัย ตำนวนานานุสรณ์ ซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวทางการเมือง พร้อมกับเพื่อนอีกสองคน ได้แก่ นายชัชชาญ บุปผาวลัย และนายไกรเดช ลือเลิศ ได้หายตัวไปจากบ้านพักขณะลี้ภัยอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยไม่มีผู้ใดสามารถติดต่อบุคคลทั้งสามได้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ จนกระทั่งมีผู้พบศพจำนวน ๓ ศพ ในแม่น้ำโขงเขตจังหวัดนครพนม โดยศพที่ถูกพบมีการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล ทำให้ทราบว่า คือนายชัชชาญ และนายไกรเดช ส่วนอีกหนึ่งศพได้หายไป ผู้ร้องคาดว่าน่าจะเป็นศพของนายสุรชัย และได้ตั้งข้อสังเกตว่าหน่วยงานของรัฐอาจมีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นเกี่ยวกับการหายตัวไปของนายสุรชัยและการฆาตกรรมเพื่อนทั้งสองคนของนายสุรชัย ประกอบกับช่วงเวลาก่อนหน้านั้นหน่วยงานของรัฐพยายามที่จะนำตัวบุคคลทั้งสามมาดำเนินคดีในประเทศไทย ทั้งยังมีกรณีการหายตัวไปของนักเคลื่อนไหวทางการเมืองที่ลี้ภัยอยู่ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอีกสองราย ในช่วงระหว่างปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ ที่มีลักษณะคล้ายกันอีกด้วย ผู้ร้องเห็นว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ร้ายแรง จึงขอให้ตรวจสอบ และขอให้ติดตามศพนายสุรชัยที่หายไป พร้อมกับดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะเช่นนี้ขึ้นอีก

๑.๒ กรณีนายสยาม อีรวุฒิ ผู้ต้องหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มแนวคิด “สหพันธรัฐไท” ซึ่งถูกออกหมายจับในคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๖ (ความผิดฐานยุยงปลุกปั่น) และมาตรา

๒๐๙ (ความผิดฐานเป็นอั้งยี่) ผู้ร้องได้รับทราบข่าวตามที่มีการรายงานจากสื่อมวลชนว่า นายสยามและพวกอีกสองคน ได้แก่ นายชูชีพ ชีวะสุทธิ และนายกฤษณะ ทัทโท ถูกจับกุมที่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในความผิดฐานปลอมแปลงหนังสือเดินทางเพื่อเข้าประเทศ และถูกส่งตัวกลับมาประเทศไทย เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่จนถึงวันที่ยื่นคำร้องนี้ยังไม่ทราบว่านายสยามอยู่ที่ใดและถูกจับกุมตัวจริงหรือไม่ ผู้ร้องมีความห่วงกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของนายสยามเป็นอย่างมาก จึงขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะการจับกุม ที่อยู่ในปัจจุบัน และสวัสดิภาพของนายสยาม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงเห็นสมควรมีข้อเสนอแนะในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เกี่ยวกับเรื่อง สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กรณีกล่าวอ้างว่า บุคคลที่แสดงความคิดเห็นทางการเมืองต่อต้านรัฐบาลถูกบังคับให้สูญหายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะดังกล่าวให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สารสำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่าการกระทำที่ถือเป็นการบังคับบุคคลให้สูญหายตามความหมายของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICPPED) มีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ประการแรก มีการกระทำที่เป็นการจับกุม กักขัง ลักพาตัว หรือการกระทำในรูปแบบใด ๆ ที่เป็นการลิดรอนเสรีภาพ ประการที่สอง ผู้กระทำต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งดำเนินการโดยได้รับอนุญาต สนับสนุนหรือยอมรับโดยปริยายจากรัฐ และประการที่สาม มีการปฏิเสธที่จะยอมรับว่าได้มีการลิดรอนเสรีภาพ หรือมีการปกปิดชะตากรรมหรือที่อยู่ของบุคคลที่สูญหาย โดยที่คณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยการหายสาบสูญโดยถูกบังคับหรือไม่สมัครใจ (UN Working Group on Enforced or Involuntary Disappearances : UNWGEID) ได้ให้ความเห็นทั่วไป (general comment) เกี่ยวกับการบังคับบุคคลให้สูญหายเพิ่มเติมว่าญาติหรือครอบครัวมีสิทธิในการรู้ความจริง (right to know the truth) ที่เกิดขึ้นกับผู้ที่ถูกทำให้สูญหายโดยรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนจนกว่าจะทราบถึงชะตากรรมของผู้สูญหายดังกล่าว จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรณีของนายสุรัชย์ ยังไม่สามารถพิสูจน์ทราบได้ว่า กระสอบป่านซึ่งห่อหุ้มวัตถุลักษณะคล้ายศพของมนุษย์ที่พบ เมื่อวันที่ ๒๖

อันวาคม ๒๕๖๑ ในแม่น้ำโขง บริเวณบ้านท่าจำปา ตำบลท่าจำปา อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ซึ่งต่อมาได้หายไปนั้นเป็นศพของนายสุรชัยจริงหรือไม่ ส่วนกรณีของนายสยาม กระทรวงการต่างประเทศได้ชี้แจงข้อเท็จจริงว่าได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามแล้ว แต่ยังไม่ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการจับกุม ที่อยู่ในปัจจุบัน และสวัสดิภาพของนายสยามแต่อย่างใด ประกอบกับได้แจ้งข้อมูลการดำเนินการดังกล่าวแก่ผู้ร้องแล้ว ในขั้นนี้จึงยังไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อนายสุรชัยและนายสยาม เห็นควรยุติเรื่อง

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่อาจจะละเลยต่อหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อระบุตัวผู้กระทำความผิด และทำให้เกิดความกระจ่างชัดเกี่ยวกับชะตากรรมของนายสุรชัยและนายสยาม อันเป็นการประกันสิทธิในการรู้ความจริงของผู้ร้องรวมถึงญาติและครอบครัวของบุคคลผู้สูญหายตามกรณีคำร้องทั้งสอง

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมายังคณะรัฐมนตรีเพื่อเร่งดำเนินการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุคคลสูญหาย พ.ศ. โดยคำนึงถึงสอดคล้องกันของเนื้อหาตามร่างพระราชบัญญัติกับอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment : CAT) และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICPPED) เพื่อให้การป้องกัน ปราบปราม และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำให้นุคคลสูญหายในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แล้วดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอความกรุณาท่านโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๗ -๑๐๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๓ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสองต่อไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายวิส ดิงสมิตร)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักมาตรฐานและติดตามการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๗๔ (ณัฐพล) โทรสาร ๐ ๒๑๔๑ ๓๔๗๔